

KÖŞE

4 EKİM 2020 • SAYI 10

İSTANBUL

HOŞ GELDİNİZ

Bizim için sadece bir dergiden öte, kendi düşüncelerimizin tüm sadeliği ile yaşam bulduğu köşemize hoş geldiniz. Hepimizin aklının bir köşesindeki düşüncelerin farklı gözlerle ele alındığı Köşe, hem kendi içinde, hem de bir bütün olarak özel. Farklı, bazen birbirine zıt bakış açılarıyla oluşan bu dergi, her ne kadar hiçbirimiz birbirimize benzemesek de, bizi bir bütün haline getirdi. Aklımızın kuytu köşelerinde duran düşüncelere ışık tuttuğumuz ve tutmaya devam edeceğimiz Köşe, dileriz ki size sunduğumuz farklı bakış açıları ile, bizde kendinize ait bir şeyler bulmanızı sağlar. Umarız ki köşeden köşeye atlarken, sizin de aklınızdaki fikirler uyanır ve bizim köşemizde yeniden hayat bulur. Peki neden “Köşe”? Şüphesiz medya, günümüzün en güçlü araçlarından biri. Silahların yerini “tweet”lerin aldığı, sinemanın yerini Netflix’in aldığı, modanın podyumlardan Instagram’a taşındığı, 21. yüzyıl dünyasında, bir tuşla aradığımıza ulaşabiliyoruz. Peki bu bilgi kalabalığında biz nereye düşüyoruz? Büyüyen ve gelişen, raflardan ekranlara taşınan dergiler ve gazeteler tüm bu gelişmelere rağmen hala bize okumak istediğimiz bilgiyi sunmuyor. En korkunç filmin haberler olduğu bu dünyada “Peki gençler ne düşünüyor?” diyen herkes için bizim köşemizi yaratmak, sansürsüz bir şekilde istediğimizi yazmak, okumak, çizmek ve yapmak için yarattığımız “Köşe”nin adı da kendi kadar özel bizim için. Artık gençlere ve ruhu genç kalanlara da okumak düşer.

İÇİNDEKİLER

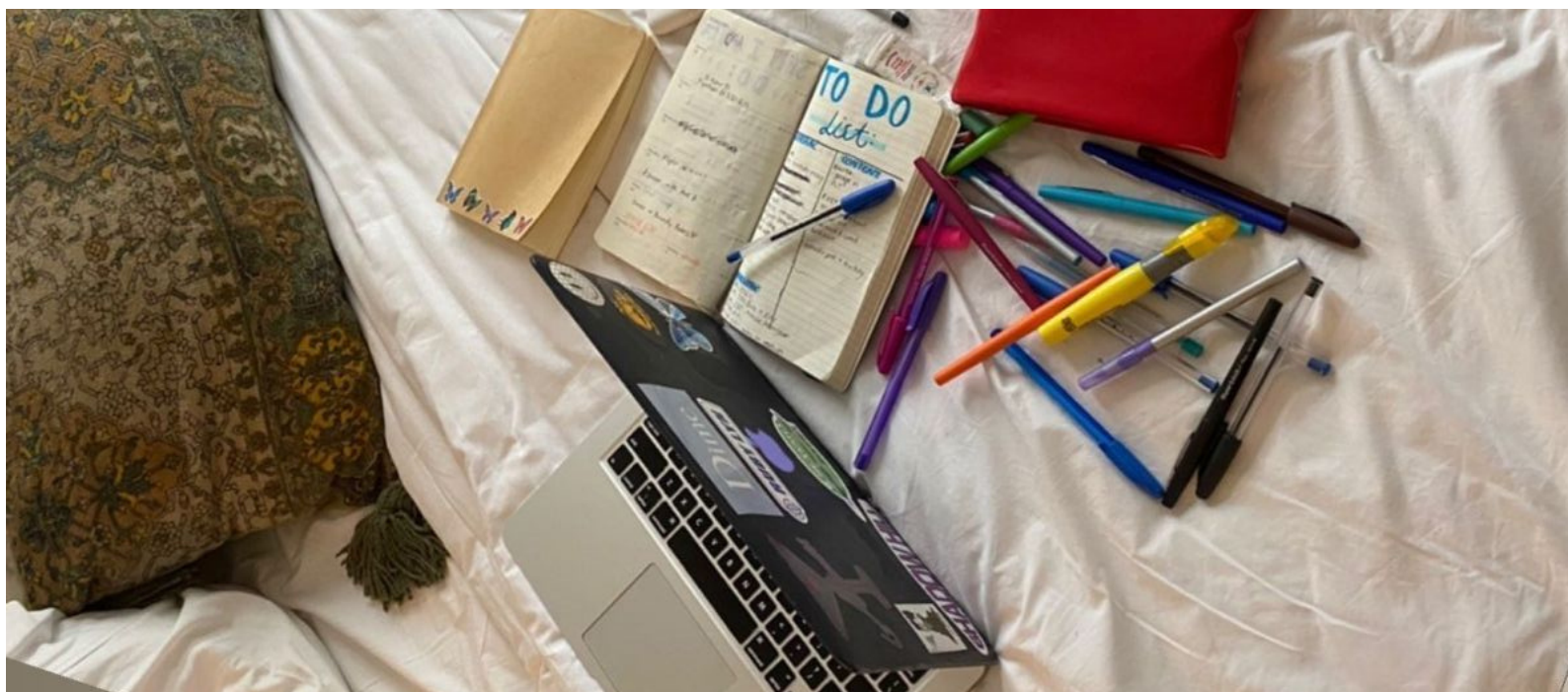
- IB Öğrencisi Olarak Bir Ayım
- 16 Yaşıma Kadar Öğrendiğim 8 Şey
- Trump'ın Tweetlerinin, İnsan Üzerinde Etkisi
- Kabuğun Dışında
- Kırmızı Oda
- Emile Zola: Germinal Film/Kitap Eleştirisi

IB ÖĞRENCİSİ OLARAK BİR AYIM MAYA ASHABOĞLU

Liseye ilk geçtiğimizde 11. sınıf öğrencileri bize çok büyük görünürdü. Stresli halleriyle gözümüzü korkutan, ödevler ve dersler içinde mücadele eden, çocuk olduklarından çok artık büyük sayılan bu öğrencilerin durumunda artık biz varız. Ben şahsen hala bazen kendimi ortaokulda gibi hissettiğim için dönemimizin önümüzdeki 1-2 sene içinde 18 yaşına girecek olmasına inanamıyorum. 'Kaçınıcı sınıfsın?' sorusuna 'Lise 3' diye cevap verecek hale geldiğimize, seneye şu sıralar yurt dışı üniversite başvurularımızı tamamlıyor olacağımıza inanmakta çok zorlanıyorum. 11. Sınıf olmamızla IB öğrencisi oluverdik. Bilgi edinmek için panik içinde üst dönemlerimize dersler hakkında soru sordüğümüz günler geride kaldı; kendimizi o merak ettiğimiz dersleri öğrenirken buluverdik.

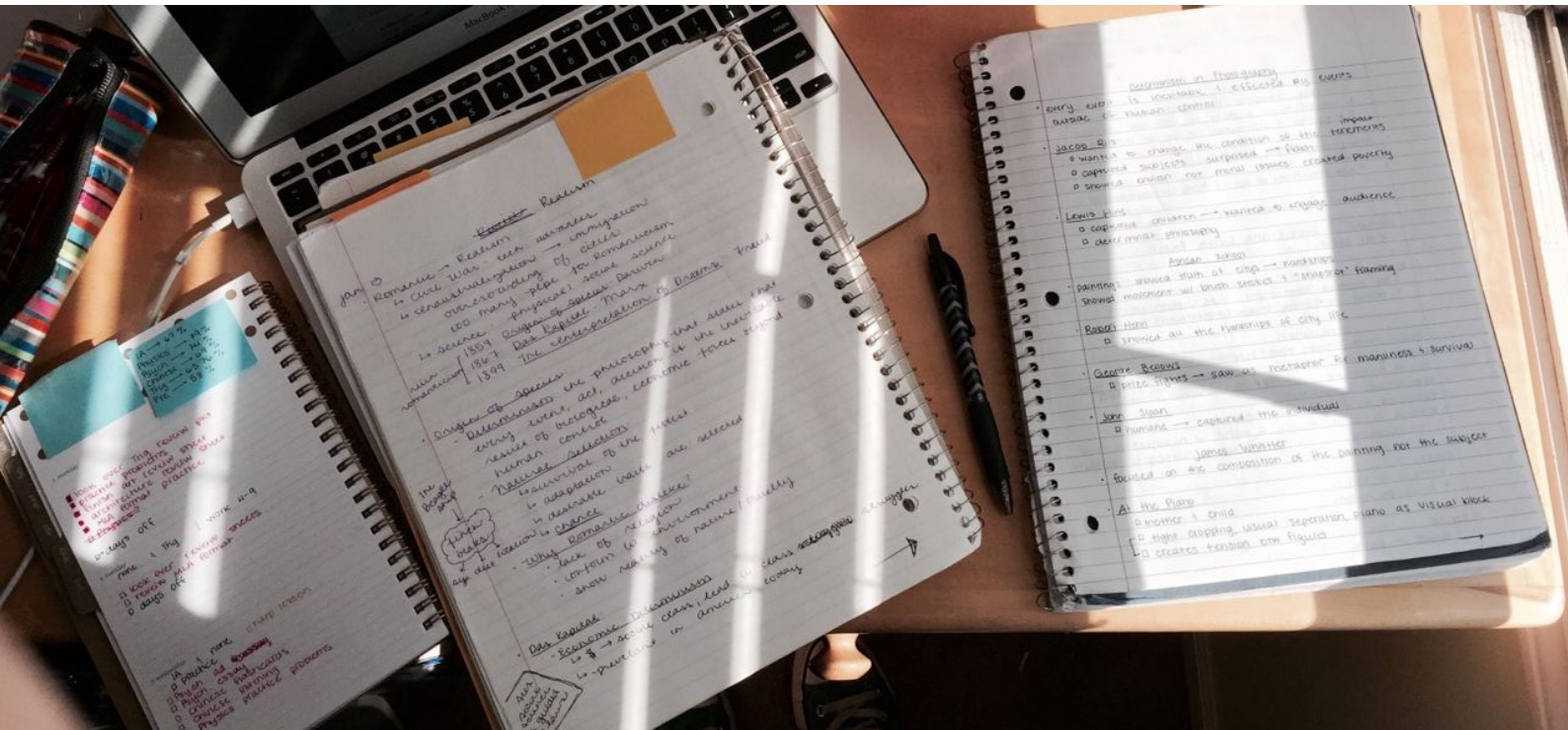
Bizim okulda 11. Sınıf olmanın ilk getirisi IB/MEB seçimi yapmak. Şubat ayında verdiğim kararla bu sene itibariyle bir IB öğrencisiyim. 'International Baccalaureate' adı verilen bu program kendi seçtiğiniz 6 ders ve ek birkaç dersten oluşuyor. Dünyanın pek çok yerinde yayılmış halde. 3 yüksek seviye, 3 standart seviye ders seçmenizi gerektiriyor. Bizim okulda bu 6 dersten 3 tanesinin İngilizce, Edebiyat ve Matematik olması zorunlu tutuluyor, hangi seviye alacağımıza ise biz kendimiz karar veriyoruz. Bu kararı vermek hiçbirimiz için kolay değildi. Sevdiğimiz dersleri almak isterken, aynı zamanda tutturmak istediğimiz ortalamayı da göz önünde bulundurduk. İş yükü imkansıza yakın olacak bir program oluşturmak istemediğimiz gibi kolaya kaçmış gibi görünmeyi de tercih etmiyorduk. Derin düşünceler sonucu hepimiz kararımızı verdik. 31 Ağustos'tan beri de online şekilde derslerimizi görüyoruz. Ben de bu yazıda IB öğrencisi olarak geçirdiğim ilk aydan bahsetmek istiyorum.

Bütün karantina sürecini umarım Eylül'de okul açılır da fiziksel olarak gideriz, evden/bilgisayar üstünden IB öğrencisi olamam diyerek geçirmiştim. O yüzden ilk olarak bu sürece bu şekilde başlamış olmamıza değinmek istiyorum. Hiçbirimiz için hiçbir anlamda ideal senaryonun bu olmadığını belirtmeme gerek yok herhalde. Ancak yine de idare etmek, bu düzene ayak uydurmak zorundayız. Bence online eğitimde dersten alınan verim tamamen öğrenciye kalıyor. IB hakkında en sevdiğim şey de sadece sevdiğim dersleri işliyor olmam. Her dersi kendim seçtiğim için konuları öğrenmek için heyecan duyuyorum. Bu yüzden okul sıkıcı bir zorunluluk olmaktan çıkmaya başladı bir şekilde. Geçen seneye kıyasla çok daha verimli bir online eğitim süreci geçirdiğimi söyleyebilirim.

'Daha sadece 1 ay oldu, ne anladın ki IB'den?' diye düşünüyor olabilirsiniz ama bence ders yükünün ağırlığı şimdiden hissedilmeye başladı. Kulüplerle, projelerle, sınavlarla dolu bir döneme girdiğimiz için hepimizin yapması gereken iş birkaç katına çıktı bile. MEB öğrencisi olup dershaneye gitmeye başlayanlardan bu koşullar altında SAT sınavına girenlere kadar pek çok öğrenci tekrar yoğun bir stresle karşı karşıya kaldı. Günün 24 saatten fazla olmasını dilediğimiz günlere geldik. Üzülerek söylüyorum ki buradan sonrası gittikçe zorlaşacak. Böyle hissettiğimiz durumlarda hedeflerimizi, ne uğruna çalıştığımızı kendimize hatırlatmanın faydalı olacağını düşünüyorum. Güzel şeylerin kolay elde edilmediğini biliyoruz ne de olsa. Sosyalleşmek, ödev yapmak, parçası olduğumuz kulübe katılmak, müzik aleti çalmak, atölyeye gitmek, ders çalışmak, uyumak, yemek yemek; yapılması gereken o kadar çok şey var ki bir gün içine sığdıramıyoruz. Bir şeylerden vazgeçmek zorunda kaldık maalesef.

Ben sonuç olarak 'High Level' derslerim, yani yüksek seviyede göreceğim konuları Matematik, İngilizce ve Ekonomi olarak belirledim. Standart seviye derslerim ise Edebiyat, Computer Science (bilgisayar bilimleri) ve Psikoloji. Ne okumak istediğim hakkında kararsız olduğum bu sözel ve sayısal karışık programımdan belli oluyordur sanırım. Programımda ders yükü çok yüksek olan, beni zorlayacak dersler olması gözümde büyüse de seçtiğim her ders gerçekten ilgi duyduğum konulardan. Bu seçimi yakın zamanda yapması gerekecek olanlara da sevdikleri konuları seçmelerini tavsiye ederim. Stresi yeterince fazla olan IB yıllarınızı sıkıldığınız konulara çalışmak zorunda olarak zorlaştırmaya hiç gerek yok bence. 'Ee 1 ay oldu, nasıl geçiyor IB hayatın?' diye soracak olursanız; tereddütsüz 'Çok güzel' cevabını verebilirim. Bunu beni garipsemenizi sağlamadan nasıl söyleyebilirim bilmiyorum ama ben yeni şeyler öğrenmekten çok keyif alıyorum. Aldığım HL Ekonomi dersi sayesinde genel kültür seviyemin yükseldiğini hissediyorum. Gerçek hayatta olanlar hakkında bilgilendikçe ekonomiye olan ilgimi fark ettim. Üniversite seviyesine gelmeden ekonomi öğrencisi alabildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum. Bu tecrübem sonucunda üniversitede ne okumak istediğim hakkında düşüncelerim de netleşecek. Öğrenmek istediğim konuları dinlediğim için hiçbir derste sıkılmıyorum. Hatta sabah uyanıp ders programımdaki dersleri görmek beni mutlu ediyor. Daha ağır bir ders yükü olduğunu hep duyuyordum, yalnızca birkaç hafta bunu yaşıyor olsam da söylenenler doğruymuş. Quizler hiç olmadığı kadar önemli hissediyor. Düzenli olarak ödev veriliyor ve başarıya ulaşmak için her derse düzenli olarak çalışmanız gerektiğini hissediyorsunuz. Bence bu konular sizin de zevk aldığınız konular olduğu zaman bu düzeni hayatınıza katmak biraz daha kolay oluyor. Seneye IB'ye başlayacak öğrencilere şu ana kadar ki tecrübem sonrası verecek tavsiyelerim; ilgi duyduğunuz konuları seçin, merak edin, sorgulayın, zamanınızı iyi yönetin ve düzenli çalışın. Bence öğrenmek ve başarmak isteyen öğrenci için hiçbir şey imkânsız değildir. IB maceramda ilerledikçe sizinle düşüncelerimi paylaşmaya devam etmekten memnuniyet duyarım. Şimdilik anlatacaklarım bu kadar. Umarım sizin de okul yılınız benimki gibi güzel, en azından bu koşullar altında olabileceği kadar iyi, başlamıştır.

16 YAŞIMA KADAR ÖĞRENDİĞİM 8 ŞEY SUNA ŞENTÜRK

Sonbahar bana hep mutluluk vermiştir. Koca bir yılın kapanışına yaklaşırken, hem güneşi hem yağmuru tattığımız bir dönemdir bu. Bir de doğum gününe yaklaşmanın habercisi olduğundan, sonbaharın yeri ayrıdır bende. Her yıl doğum günümde, koca bir yaşı geride bırakmış olmanın aslında ne kadar anlam taşıdığını farkına varırım. Yeni yaşıma girmeme birkaç gün kala, bu güne kadar öğrendiğim 8 şeyi sizlerle paylaşmak istedim. Girişi daha fazla uzatmadan başlayalım...

1- Hiçbir zaman, birine veya bir olaya hak ettiğinden fazla değer verme. İlk madde olarak bunu seçmem bazılarına ilginç gelebilir. Ancak bence mutluluğun en önemli formüllerinden bir tanesi, etrafımızda yaşananların veya yaşayanların bizi gerçekten ne kadar etkilediğini fark etmek. Neye, ne kadar önem vermemiz gerektiğini ve kime ne kadar bağlanmamız gerektiğini öğrenebilirsek daha mutlu oluruz. Bunu ne kadar başarırırsak, başımıza gelebilecek kötü olaylar bizi o kadar az etkiler.

2- Herkes ve her şey değişebilir. Biraz felsefe dolu ancak fazlasıyla önemli bir madde bence bu. Yıllardır aynı birkaç insanla yakınlığını koruyan biri olarak, "aile" kavramının kan bağından ibaret olmadığına fazlasıyla inanırım. Biyolojik olan ailemizin ve ailemiz olarak gördüğümüz insanların haricinde, hiç kimsenin hayatımda sonsuza kadar kalmayacağını öğrendim. Özellikle lise çağında olan biri olarak, insanların değişebileceğini gördüm. Küçük ve sabit bir çevrenin, mutluluğun anahtarlarından olduğunu bana hatırlatan birçok insanla tanıştım, durumla karşı karşıya geldim. Bu nedenle insanların değişebileceği fikrine alıştım ve bu gerçeği benimsedim.

3- Özgüven, inanç ve azim olmadan başarıya ulaşmak imkansızdır. Kendi başına yeterince açıklayıcı olduğunu düşündüğüm bu madde, şu anda birçoğumuzda okulla alakalı çağrışımlar yapıyordur eminim. İçinde büyüdüğümüz sistemin bizler için tanımladığı "başarı" kavramı; iyi bir lise, adı duyulmuş bir üniversite ve iyi para kazandıran bir kariyer mi demek sadece? Bu saydıklarım tabii ki önemli değerler, ancak bu maddeyi yazarken söz ettiğim başarı bunlardan ibaret değil.

Çevremizdeki insanlar, küçük şeylerle mutlu olabilmek, kendimize koyduğumuz hedefler ve bunlara ne kadar ulaşabildiğimiz benim başarı tanımıma dahil. Bu başarıya ulaşmak için de özgüvenli ve azimli davranmalıyız.

4- Etrafımızdakilerin de insan olduğunu unutmamalıyız. Günlük hayatımızda, ailemizle ve arkadaşlarımızla tartışmalar yaşamak kadar doğal bir şey olamaz. Asıl önemli olan, bu tartışmalara derin anlamlar yüklememek ve karşımızdakinin amacının bizi üzmemek olmadığını farkına varmaktır. Herkes kötü günler geçirebilir. Özellikle evde ailemle yaşadığım sayısız tartışma sonucunda, annemin de babamın da çeşitli problemler yaşayabileceğini anladım. Bizler nasıl modumuz düşükken hislerimizi etrafımızdakilere yansıtıyorsak, ebeveynlerimizin de -her ne kadar hakları olmasa da- başka şeylere sinirlenip veya üzülüp bize kırıcı davranabilirler. Zor zamanlardan geçerken karşılıklı anlayış göstermek bu durumu iki taraf için de kolaylaştıracaktır.

5- Yanlış yapabilirim. Sanırım en klişe maddemiz bu. Hata yapmanın normalliğini savunan bu cümlelerin yaygın olarak kullanılması, aslında ne kadar önemli bir düşünce olduğunu gösteriyor. Mükemmeliyetçi bir terazi burcu olarak, bunu kabullenmem çok zaman aldı. Bir işi yanlış yapma ihtimalim varsa, yapmamayı tercih ederdim. Ancak son zamanlarda, yanlışların yapıldıkça azalacağını fark ettim. Önemli olan yanlışlarımızdan ders almak ve tekrarlamamak için çabalamak.

6- Haklı olmak veya olduğumu kanıtlamak zorunda değilim. Tartışmak veya kavga etmek kadar hoşuma gitmeyen bir şey yoktur. Bu nedenle birisiyle kavga etmektense, haklı olduğumu düşünmesine izin vermeyi tercih ederim. Eğer kendi düşüncemin haklılığından eminsem ve karşımdakine bunu belirtmeme rağmen ısrar etmeye devam ediyorsa, "tamam" demeyi doğru bulurum. Bunu bazılarınız geçiştirme olarak algılayabilir. Ancak bence, karşıdaki kendisinin haklı olduğunu düşününce problem çözülüyorsa, uzatmaya gerek yoktur. Herkes benimle aynı fikirde olmak zorunda değil, farklı görüşler çelişebilir. Bana göre "haklısın" demek, kendinden ödün vererek karşıdakinin kazanmasına izin vermekten çok, bir olgunluk göstergesidir.

7- Yanımda her zaman bana yardım edecek birileri olmayacak. Bu zamana kadar hep ailem maddi ve manevi ihtiyaçlarımın çoğunu karşıladı. Kimlik ve kariyer arayışının büyük önem taşıdığı lise yıllarında, yavaş yavaş, kendi kendime yetmeyi öğrenmeye çalışıyorum. Yaşım gereği ekonomik olarak aileme bağlı olsam da mutluluğumun ve zihinsel sağlığımın birilerinden kabul görmeye veya birileri tarafından takdir edilmeye bağlı olmaması gerektiğini öğrendim. Hayatımın ilerleyen dönemlerinde, hiç kimsenin bana yardımcı olmak zorunda olmadığı fikrini benimsedim. Acımasızlıklarla ve aksiliklerle dolu yetişkinler dünyasında, birileri tarafından motive edilmeye muhtaç olarak yaşamak oldukça zor olmalı. Bu nedenle, kendi kendime mutlu olabilmeyi ve küçük şeylere şükretmeyi başarmalıyım.

8- Pişmanlık duygusu, yaşayıp da olumsuz sonuçlarla karşılaşmaktan çok daha kötüdür. Geldik son maddeye. Çoğu yetişkinin hayatının en güzel ve rahat zamanı olarak adlandırdığı lise dönemini, şu anda yaşayan biri olarak bu yılları iyi değerlendirmenin çok önemli olduğuna inanıyorum. Konfor alanımızın dışına çıkmanın ve yeni şeyler denemenin ne kadar gerekli olduğunu fark ettim. Gelecekte lise yıllarıma dönüp baktığımda, "keşke" dememek için, spontane gelişen durumlara ve yanlış yapma fikrine açık olmak gerektiğini anladım. Tabii ki, akademik başarı ve her yaşın farklı güzellikleri olduğu açık gerçekler. Demek istediğim, bizden beklenenleri karşılamaya çalışırken kendimizi kaybetmemek gerekiyor. Ayrıca sorumluluklar ile anı yaşamak arasındaki ince çizgiyi kaçırmamanın önemi de bu maddenin alt başlıkları arasında. Kısacası, yanlış yapmaktan korkmamalı ve "denedim ama..." demeyi "keşke..." demeye tercih etmeliyiz. Bu maddeler arasında, belki kendi yaşamınıza uyarlamak istediğiniz veya katılmadığınız şeyler olmuştur. Ancak, günümüze kadar aldığım dersler ve yaşadığım tecrübelere dayanarak yazdığım bu sekiz maddeyi umarım keyifle okumuşsunuzdur.

TRUMP'IN TWEETLERİNİN İNSAN BEYİNİ ÜZERİNDE ETKİSİ

ZEHRA TOPLUSOY

Geçen hafta sonu, psikoloji dersim için ilgimizi çeken bir araştırma bulmamız bekleniyordu. Öğretmeniminsagladığı kaynaklardan birinde gezinirken birçok enteresan araştırmaya denk geldim ve sonucunda "ırkın, insan duygularının nasıl algılandığında etkisi"nin bulunmaya çalıştığı bir deney ile ödevimi tamamladım. Fakat, şu an ödevimi bitirmiş olsam bile, içimde kalan bir araştırmayı sizlerle paylaşmadan yapamayacaktım: Trump'ın tweetlerinin insan beyni üzerinde etkisi.

Sosyal medyanın insan beyni üzerinde fiziksel ve duygusal zararını anlamak için bir psikolog olmaya gerek yok diye düşünüyorum; ama psikoloji dalında da sosyal medya içeriklerinin beyindeki duygusal uyarıcıları tetiklediği kanıtlanmıştır. Sarah M. Tashjian ve Adriana Galvan ise spesifik olarak bu etkiyi Donald Trump'ın ayrımcı tweetlerinde araştırarak bunu bir seviye ileri götürmeye karar vermişler. Tashjian ve Galvan'ın incelemelerine göre Amerika'daki politik ayrışma giderek arttığından, toplum internet ortamında daha fazla olumsuz içeriğe maruz kalıyor. New York Times'ın analizine göre Donald Trump ABD Başkanı olduğundan beri attığı 11,000'den fazla tweetin yarısından fazlası, yani toplam 5,889 tweet, hakaret veya saldırı içerikli. Bu tweetlerin ise 1,421'i azınlıklara/göçmenlere karşı ayrımcılık ve aşağılama içeriyor.

Yapılan deneye göre 18-29 yaş arasında, belirli bir azınlık grubun parçası olan 57 yetişkin toplandı. Yetişkinlerin çoğu gerek ırkları, gerek cinsel yönelimleri, cinsel kimlikleri veya milletleri sebebiyle tarihte dışlanmış toplulukları temsil ediyordu. Deney başlamadan önce tüm katılımcılara 30 sorudan oluşan "üzumsuz akıl yürütme testi" verildi ve bu testi çözerlerken fMRI cihazı ile beyin fonksiyonları kayıt edildi. Bu testlerin deneylerde yapılma amacı ise beyindeki bilinç akışını sağlayarak fonksiyonların hareket etmesini, yani toplum içinde "beynini kullanma" dediğimiz olayı gerçekleştirmesini sağlamaktır. Test sonrası ise anksiyete, depresyon, korku, öfke oranlarını değerlendirdiler. Bütün bunlardan sonra katılımcıları rastgele iki ayrı gruba ayırdılar; birinci grup Trump'ın attığı tweetleri okurken ikinci grup ise aynı konu hakkında daha nötr bir yaklaşımla hazırlanmış, gerçek olmayan tweetleri okudular. Deney sonrası katılımcılar tekrar aynı test ve değerlendirmeden geçtiler ve sonuçlar beklenildiği gibiydi.

Çıkan verilere göre, ikinci gruba kıyasla birinci grupta ki katılımcıların anksiyete gibi duygusal oranlarında ve tamamladıkları testte kötüleşme gerçekleşti. Fakat asıl etkileyici kısım ise fMRI sonuçlarıydı. Her iki grupta da sosyal medya kullanımı nedeniyle beyin fonksiyonlarında azalma tespit edildi ama bu zaten beklenen birşeydi. İlginç olan kısım ise katılımcıların beyinlerinde ki dorsolateral prefrontal korteks bölgesiydi. Bu bölge, insanların kognitif düşüncelerini, duygu kontrollerini sağlar ve birinci grupta bölgenin fonksiyonunda bir gelişim sağlandı. Braunstein'in daha önce yaptığı açıklamaya göre bu bölgenin etkilenmesini sağlayan çoğu sebepten biri de tehditti. Kısacası, Trump'ın tweetlerinin okunmasıyla insanlarda olumsuz etkiler yaşanmış, tehdit edici ve uyarıcı bir etki bırakmanın sonucu beyin bu olumsuz duygularla baş etmek amacıyla dorsolateral prefrontal korteks bölgesini tetiklemiştir. Ayrıca bu bölgede bir gelişim yaşayan grup uzumsuz akıl yürütme testinde gelişim gösterememişlerdir. Bu ise ileri gelen yeni deneylerde ortaya çıkması beklenen bir konudur; beyin fonksiyonlarını çalıştırdığı ima edilen bir test dorsolateral prefrontal korteks bölgeyi negatif duygulara maruz kaldıktan sonra tetikleyememiş midir?

Deneyin sonucunda ise, azınlıklar başta olmak üzere, Donald Trump'ın tweetlerinin insanları sadece yüzeysel olarak değil, nörolojik olarak da etkilendiği kanısına varılmıştır...o zaman #VoteHimOut ?

KABUĞUN DIŞINDA

İPEK ERSANLI

Kendimi bildim bileli her zaman çok çekingen bir insan olmuşumdur. Siz deyin bir restoranda garsondan hesabı istemek, ben diyeyim bir yerde arkadaşlarımın yanına gitmek, her zaman aklıma gelen sayısız olumsuz senaryo beni bir şey yapmaktan, bir yere gitmekten ya da söz almaktan alıkoymuş ve daha sonrasında keşke dememe sebep olmuştur. Şimdi diyeceksiniz “Böyle hayat nasıl yaşanır?” ya da “Bu zamana kadar nasıl böyle idare ettin?”. Tabii ki istemeye istemeye, ne kadar rahatsız olsam da bazı durumlarda söz almam, hareket etmem ya da bir yere gitmemin gerektiği oldu. Buna rağmen, çekingenliğim ve “ya beni istemezlerse” “ya dediğim şey doğru değilse” ve nice “ya...”lar hayatımın bir parçası olmaya devam etti.

Karantina süreci beni bu yönde, farkında olmadan psikolojik yönden çok değiştirdi. Bu süreçte kendimle baş başa kalmam ve aynı zamanda fiziksel olarak da değişmiş olmamın sonucunda kendimle daha barışık bir hale geldim. Zaten bu kadar uzun süre evde geçirdiğimiz bir süreçte kendimle barışık olmayı başaramasaydım, evden delirip çıkardım herhalde. Belki kendimle geçirdiğim bu zaman ve dünyamızda bu kadar kısa bir sürede bu kadar olayın yaşanması, hepimizin hayatının alt üst olması, kendi kabuğundan gerekmediği sürece çıkmayan ‘ben’i ben fark etmeden fırsat buldukça kabuğun dışına çıkan bir ‘ben’e dönüştürdü. Kendimle geçirdiğim bu zaman ve dünyada yaşanan bunca olayın hayatımı beni farkında olmadan bu denli etkilemesi hayatın önüme gelen fırsatları kaçırmak için çok kısa ve kıymetli olduğunu bana fark ettirdi. Karantinada çekingen, utangaç ve kafasında sayısız pesimist senaryo kuran beni geride bıraktım, doğrusu şu an tamamen bırakabilmek için sürekli kendimi konfor alanımın dışına itmeye çalışıyorum. “Hevesim kursağımda kalmasın!” diye çok sevdiğim bir arkadaşımın her zaman kullandığı bir söz vardır. Gerçekten de bu sözü ve buna benzeyen nice “Bir daha mı geleceğiz dünyaya?”, “Son pişmanlık neye yarar?” sözleri beni zorlayan ya da “Yapmasam mı acaba?” diye tereddüt ettiren her durumda kendime hatırlattım. Kendimi bu kadar çekingen ve pasifken aniden bu denli gaza getirmem inanın benim de kendimden beklemediğim bir durum. Bu psikoloji ile yaptığım her şey belki her zaman bana iyi bir sonuç doğurmamış olsa da dönüp bakınca bir şeyleri yapamamış olmaktansa denemiş olmak bana bir şekilde mutluluk veriyor.

Hayatımın neredeyse tamamını çekingenlik yüzünden zorlanarak geçirmiş bir insan olarak biliyorum: Gerçekten kendi kabuğumuzun dışına çıkmak, zaten bulunduğunuz yerde rahatken boşu boşuna kendinizi daha az rahat hissedeceğiniz bir duruma sokmak kolay olup olmamasından öte, iç açıcı bir tercih değil. Kendinizi bu hayatı dolu dolu yaşayacağım diyerek sürekli zorlamanızın da bir alemi yok. Sadece lütfen kendinizi kabuğunuzdan çıkarmak, sizi korkutsa da yapmak istediğiniz bir şeyin olduğu bir durumda çekingenliğinizin, korkunun ve kafanızda sürekli size olabilecek kötü şeyleri hatırlatan sesin yapmak istediğiniz şeyin önüne geçmesine engel olun. Siz de fark edeceksiniz, bir zamanlar sizi her şeyi yapmaktan alıkoyan “En iyi ne olabilir ki?” sorusu gün gelince sizi her şeyi yapmaya teşvik eden “En kötü ne olabilir ki?” sorusuna dönüşüverecek.

KIRMIZI ODA

ESMA ERDEM

Hepinizin bu aralar ardı ardına reyting rekoru kırıp, tüm Türkiye'nin konuştuğu iki diziden haberi vardır. Masumlar Apartmanı da Kırmızı Oda da Psikiyatrist Gülseren Buğdaycıoğlu'nun Madalyon Psikiyatri Merkezindeki hastalarından dinlediklerini hikayeleştirerek yazdığı kitaplardan dizilere dönüştürülmeleriyle oluşturulmuş. Kırmızı Oda yayınlanmaya başladığından beri, 3 diziyi elimine ederken, Masumlar Apartmanı ise yayınlandığı kanalda yıllar sonra reyting rekoru kırdı. Peki ne oluyor bu dizilerde? Herkesin izlediği bu iki buçuk saatlik diziler neden insanları bu kadar kendilerine çekiyor?

Türk yapımı dizilerde alkol, sigara ve uyuşturucu "insanları teşvik ediyor" denilerek sansürlenirken, şiddet, tecavüz veya aile içi sorunlar açıkça gösterilip, "farkındalık yaratmak" başlığı altına sığınarak sansürlenmiyor. Bu sansür konusunda bir çelişki yaşandığını düşünüyorum. Kırmızı Oda bu toplumsal konuların görsel olarak gösterilmeden farkındalık yaratmak amacıyla çocuklukları boyunca ağır şiddet, tecavüz gibi şeyler yaşamış insanların hikayelerinin dinlendiği bir dizi. Amaç, gerçekten farkındalık yaratıp, toplumda bir değişiklik yaramak olduğu için bu gibi olaylara teşvik etmektense, önüne geçmek hedefleniyor. Dizi Gülseren Buğdaycıoğlu'nu canlandıran şimdiye kadar isminin dizide geçmediği psikiyatrin ofisinde geçiyor. Terapi sırasında hastalar geliyor, hayat boyu içlerinde tuttukları sorunlarıyla ilgili konuşuyorlar ve sonrasında bir sonraki seans başlıyor. Dizinin her bölümü, şiddet gören bireylerin, büyüdükçe çevresindekilere şiddet göstermeye çok daha eğilimli olduklarından bahseden bir uyarıyla başlıyor. Sadece fiziksel değil ama psikolojik şiddetin de insana verdiği zararında üstünde çok duruyor. Küçükken büyüdüğü evde şiddet gören insanların nasıl ileride kurdukları ailede de şiddet uygulamaya meyilli olduklarını somut örnekler üstünden gösteriyor. Bu sayede, aile içi şiddet, kadına şiddet veya psikolojik şiddet yani sürekli olarak eleştiri ve aşağılanmaya karşı toplumda bir farkındalık kazandırılmaya çalışılıyor. Yıllarca yaşadıkları şeyleri içlerinde bastırarak, hayatlarına devam etmeye çalıştıkça tökezleyen hastalar üstünden bunlar ele alınıyor.

Gülseren Buğdaycıoğlu'nun bir diğer üstünde çalıştığı konu ise "kader motifi". Ona göre, bir insanın nasıl bir ailede büyürse, öyle bir aile kuracağı veya anne baba ilişkisi nasılsa, öyle bir evliliğe sahip olması kader motifi oluyor. İçinde bulunan aile hayatının genetik şekilde bir sonraki nesle aktarıldığını ve bunun önüne geçip, kader motifi zincirini kırmamanın kişinin kendi elinde ve bunu ancak farkındalık kazanarak sağlanacağını düşünüyor.

Şiddet uygulamanın sebebinin kişinin hayatının bir evresinde şiddet görmesi olduğunu öne sürüyor ancak şiddetin hiçbir türünün kabul edilemez olmasından kaynaklı olarak bunun önüne geçilmesi gerektiğini söylüyor. Buğdaycıoğlu'nun üç dizisi olan; Doğduğun ev kaderindir de Kırmızı Oda da hatta Masumlar Apartmanı'nda da kader motifi ele alınıyor. Üç dizide de neredeyse her karakter nasıl bir ailede büyüdülerse, öyle bir aile kurup, çocukken gördükleri davranışları olduğu gibi kendi eşlerine veya çocuklarına sergiliyorlar. Kendi hastalarının hayatlarından esinlenerek yazdığı kitapların diziyeye dönüştüğü bu günlerde Gülseren Buğdaycıoğlu'nun neler hissettiğini yakın zamanda çıkan Ayşe Arman röportajında da okuyabilirsiniz.

Diziyle ilgili kendi düşüncelerime gelecek olursak; her birinin sahip olduğu birbirinden ağır ve korkunç olan hayat hikayeleri ve bunlar yaşanmış hikayeler oldukları gerçeğiyle yüzleşince ne kadar etkilendiğimi tarif bile edemem. Kırmızı Oda bence her anlamda çok ağır. Gerek içerik gerek ilerleyiş gerek ele alınan konu anlamında son derece ağır bir dizi. Süre anlamında her iki dizi de çok uzun; neredeyse iki buçuk hatta reklamlarla beraber 3 saate yakın sürüyorlar. Bu kadar uzun bir süre boyunca gerçekten içler acınası, içinizden sadece ağlamanın geldiği ve çok ağır gerçeklerle yüzleşince ister istemez bölüm bitince üstünüzde bir ağırlık oluyor. Dinlediğiniz ve gördüğünüz şeylerin gerçek olmasıyla yüzleşmenin ağırlığıyla bir sonraki bölümü izleyip izlememek arasında tereddüt yaşadım her 4 bölümde de ama yine de bazı gerçeklerden kaçılmıyor diye izlemeye devam ettim. İçinde yaşadığımız toplum olarak aile yapısı, cinsiyet eşitsizlikleri, bunlarla alakalı yaptırımlar ve zihinsel hastalıklar konusunda kat edecek çok yolumuz olduğunu düşünüyorum. Daha aydınlanacak çok karanlık, çözülmesi gereken çok sorun ve farkındalık kazanmamız gereken çok konu var. Belki bu yolda bu gibi dizilerin bir yardımı dokunur.

EMILE ZOLA:

GERMİNAL FİLM/KİTAP ELEŞTİRİSİ

CANBERK BATMAN

Herkese merhaba, bu sayımızda sizlerle, yaz boyu okuduğum ve yakın bir zamanda da filmi izlediğim "Germinal" eseri hakkındaki düşüncelerimi paylaşacağım. Emile Zola'nın Fransız İhtilalinden önceki dönemde Fransa'daki işçi sınıfının çektiği zorlukları ve o kanlı ihtilal sürecinin başlamasına temel hazırlamış olaylardan sadece birini konu alarak yazdığı eseri "Germinal" bence çok etkileyiciydi. Kitap 530 sayfalık olduğu için okuması uzun sürüyor. Sayfalar betimlemelerle ve atmosferi anlatan çeşitli unsurlarla dolu. Aynı zamanda, natüralist bir yazar olan Emile Zola, kelimeler ile o kadar güzel oynamış ki, kitabı okurken sanki içindeymiş gibi hissediyorsunuz. Çok gerçekçi ve zengin kesim ile işçi sınıfının ikisinin de hayatlarına dair detaylı bir anlatım söz konusu. Emile Zola, bu eserde kaleminin ne kadar güçlü olduğunu ortaya koymuş diyebilirim. Kitabın basılmasından yıllar sonra çekilen "Germinal" filmi hakkında da şunu söyleyebilirim ki; tam anlamıyla kitabın ekrana yansımış halini görebilirsiniz. Kuşkusuz kitabını okumak çok daha etkili ve güzel, ancak filmi de gerçekten etkileyici ve bu natüralist romanı hiç değiştirmeden ekrana yansıtılmaya çalışıldığı bir eser. Film de doğal olarak iki buçuk saat dolaylarında sürüyor. Renaud Séchan ve Gérard Depardieu gibi başarılı oyuncuların yer aldığı bu güzel filmi de izlemenizi tavsiye ederim. Fransız İhtilali ve öncesindeki sanayi bunalımını, işçi sınıfı ile yönetici -yani zengin- sınıfın arasındaki çatışmanın çok keskin bir şekilde verildiği, sizin bu dönemle alakalı daha çok bilgilenmenizi sağlayacak, Fransız İhtilalinin gerçekleştiği koşulları ve zorlukları görmeniz ve bu zorlukların hepsinin üstesinden gelen bu devrimin tüm dünyayı etkileyen küresel bir olay olmasının sebeplerini teker teker göreceğiniz ve bu devrimin önemini anlayacağınız bir eser "Germinal". Zamanınız varsa önce kitabı okuyun, sonra ise filmi izleyin. Ancak, zamanınız yoksa, kendinize ayırdığınız bir gün en azından filmi izlemenizi tavsiye ederim.

